

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa säädettyä valtion ja kuntien välistä kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannustenjakoa siten, että valtion osuutta korotetaan 27,01 prosentista 28,06 prosenttiin laskennallisista kustannuksista. Tällöin vastaavasti kuntien

osuus kustannuksista alenee 72,99 prosentista 71,94 prosenttiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 lisätalousovarviesitykseen ja se on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 18 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon kustannustenjaon säilyttämisestä valtion ja kuntien välillä. Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat vuoden 2003 alusta kuntien ja valtion kesken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan määräytyvistä kustannuksista on 72,99 prosenttia ja valtion osuus 27,01 prosenttia.

Verotuksessa sovellettavan ansiotulovähennyksen korotus pienentää kuntien verotuloja vuodesta 2003 lukien merkittävästi. Verotulojen arvioidaan vähenevän 113 miljoonalla eurolla vuonna 2003. Pääministeri Jäätteenmäen hallituksen hallitusohjelman mukaisesti mahdolliset muutokset kuntien veropohjassa kompensoidaan kunnille täysimääräisesti.

Edellä mainittu kuntien sosiaali- ja tervey-

denhuollon käyttökustannusten valtionosuusprosentti 27,01 on selvästi alempi kuin esimerkiksi opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän 57 prosenttia. Vaikka valtionosuusjärjestelmät eivät ole perusteiltaan täysin vertailukelpoiset, on eroon kiinnitetty huomiota valtionosuusjärjestelmää koskevissa selvityksissä. Viimeksi kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnan valtionosuusjaoston laskelmissa maaliskuussa 2003 selvitettiin mahdollisuuksia valtionosuusjärjestelmien yhdenmukaistamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuusprosentin korottamiseen. Myös ikärakenteen muutokset ja erityisesti vanhimpien ikäryhmien kasvu lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Käyttökustannusten valtionosuusprosentin korotuksen kautta tukea voidaan suunnata kunnille asukasta kohden siten, että verotulojen menetyks voidaan korvata oikeudenmukaisella tavalla. Suoritettujen laskelmien perusteella valtionosuusprosentin korotuksen kautta tuki kohdentuisi kuntakohtaisesti suhteellisen hy-

vällä tarkkuudella verotulojen alenemista vastaavasti.

Edellä mainituin perustein kuntien verotulojen aleneminen ehdotetaan kompensoitavaksi korottamalla vastaavasti kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuutta. Tällä perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuusprosentti ehdotetaan korotettavaksi 27,01 prosentista 28,06 prosenttiin vuoden 2003 alusta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuden korotus on ehdotuksen mukaan vuonna 2003 noin 113 miljoonaa euroa. Tämä vastaisi suuruudeltaan ansiotulovähennyksen korottamisesta johtuvaa kuntien arvioitua verotulojen menetystä. Kuntakohtaisesti asukasta kohden laskettavat nettovaikutukset jäisivät vähäisiksi ja olisivat pääosin 1—2 euron luokkaa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Se perustuu hallituksen kannanottoon valtion vuoden 2003 lisätalousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esityksen mukainen valtionosuusprosentin korotus liittyy hallituksen esitykseen laeiksi tuloverolain 105 a §:n ja vuoden 2003 veroasteikkolain 2 §:n muuttamisesta. Jos viimeksi mainittuun hallituksen esitykseen tehdään käsittelyn aikana muutoksia, tulee ne ottaa huomioon myös käsiteltäessä tätä esitystä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valtionosuuden maksamisesta säädetään kuntien valtionosuuslain 17 §:ssä. Pykälää sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 32 §:n nojalla myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien maksamisessa. Valtionosuudet maksetaan ministeriöittäin valtionavun saajalle varainhoitovuoden alusta lukien kuukausittain yhtä suurina erinä kunkin kuukautena, viimeistään kuukauden 11 päivänä.

Ehdotuksen mukaista korotettua valtionosuusprosenttia sovellettaisiin takautuvasti vuoden 2003 alusta lukien määräytyvään sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuteen. Tarkoituksena on, että kuntien vuoden 2003 sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuutta koskevaa päätöstä tarkistetaan korotettua valtionosuusprosenttia vastaavalla tavalla. Tällä perusteella määrätään myös valtionosuuden kuukausittaisten maksuerien uusi suuruus. Vuoden 2003 alkukuukausien ajan kunnille on maksettu valtionosuutta aiemman valtionosuusprosentin mukaan määrättyinä kuukausierinä. Tarkoituksena on, että uusien perusteiden mukaan määrättävien kuukausierien ja jo maksettujen alempien kuukausierien välinen erotus maksetaan kyseiseltä ajalta kunnille vuoden 2003 jäljellä olevien kuukausierien yhteydessä lain voimaantulon jälkeen siten, että kuukausierät muodostuvat tasasuuruiksi. Mainitusta periaatteesta ehdotetaan säädettäväksi erikseen voimaantulosäännöksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***1.****Laki****sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1187/2002, seuraavasti:

18 §

Kustannustenjaon säilyttäminen

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat kuntien ja valtion kesken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan määräytyvistä kustannuksista on 71,94 prosenttia ja valtion osuus 28,06 prosenttia. Jos vuotuinen kustannustason muutos on kuntien valtionosuuslain 3 §:n 2 kohdan perusteella päätetty joinakin vuosina ottaa huomioon vähemmästä kuin täydestä määrästä, otetaan tämä huomioon valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaossa siten, että valtion osuus pienenee asianomaisten vuosien alennettua kustannustason tarkistusta vastavasti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200 .

Lakia sovelletaan vuoden 2003 alusta luki-
en määräytyvään valtionosuuteen. Sen estä-
mättä, mitä kuntien valtionosuuslain 17 §:n 1
momentissa ja tämän lain 32 §:n 3 kohdassa
säädetään, suoritetaan korotettujen kuukau-
sierien ja jo ennen lain voimaantuloa makset-
tujen vuoden 2003 valtionosuuden kuukau-
sierien välinen erotus takautuvasti kunnille
tasasuuruksina erinä niiden vuoden 2003 jäl-
jellä olevien valtionosuuden kuukausierien
yhteydessä, jotka määrätään tässä laissa sää-
detyin perustein.

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 18 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1187/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

18 §

Kustannustenjaon säilyttäminen

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat kuntien ja valtion kesken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan määräytyvistä kustannuksista on 72,99 prosenttia ja valtion osuus 27,01 prosenttia. Jos vuotuinen kustannustason muutos on kuntien valtionosuuslain 3 §:n 2 kohdan perusteella päätetty joinakin vuosi-
na ottaa huomioon vähemmästä kuin täydestä määrästä, otetaan tämä huomioon valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaossa siten, että valtion osuus pienenee asianomaisten vuosien alennettua kustannustason tarkistusta vastaavasti.

Ehdotus

18 §

Kustannustenjaon säilyttäminen

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat kuntien ja valtion kesken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan määräytyvistä kustannuksista on 71,94 prosenttia ja valtion osuus 28,06 prosenttia. Jos vuotuinen kustannustason muutos on kuntien valtionosuuslain 3 §:n 2 kohdan perusteella päätetty joinakin vuosi-
na ottaa huomioon vähemmästä kuin täydestä määrästä, otetaan tämä huomioon valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaossa siten, että valtion osuus pienenee asianomaisten vuosien alennettua kustannustason tarkistusta vastaavasti.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 200 .*

Lakia sovelletaan vuoden 2003 alusta lukien määräytyvään valtionosuuteen. Sen estämättä, mitä kuntien valtionosuuslain 17 §:n 1 momentissa ja tämän lain 32 §:n 3 kohdassa säädetään, suoritetaan korotettujen kuukausierien ja jo ennen lain voimaantuloa maksettujen vuoden 2003 valtionosuuden kuukausierien välinen erotus takautuvasti kunnille tasasuuruksina erinä niiden vuoden 2003 jäljellä olevien valtionosuuden kuukausierien yhteydessä, jotka määrätään tässä laissa säädetyin perustein.